

**NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O ZAŠTITI SVJEDOKA S KONAČNIM
PRIJEDLOGOM ZAKONA**

NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O ZAŠTITI SVJEDOKA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona, sadržana je u odredbama članka 2. stavka 4. alineje 1. Ustava Republike Hrvatske («Narodne novine» br. 41/01 i 55/01 - pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM I POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Republika Hrvatska od osamostaljenja provodi planiranu i sustavnu reformu kaznenog prava u širem smislu riječi, a koja obuhvaća materijalno, procesno i izvršno kazneno pravo. Jedan od ciljeva reforme je i jačanje temeljnih prava građana u kaznenom postupku ali i pred tijelim državne vlati općenito i istovremeno usvajanje novih instituta za suzbijanje svih oblika kriminaliteta.

U tom smislu izvršena je reforma kaznenog materijalnog prava kodificiranog u Kaznenom zakonu i kaznenog postupovnog prava, kodificiranog u Zakonu o kaznenom postupku. Za ovo područje posebno je važan Zakon o kaznenom postupku koji polazeći od značaja koji u konkretnim kaznenim postupcima imaju svjedoci koji svojim iskazima omogućuju utvrđivanje činjenica i pronalaženje drugih dokaza, daje određenu postupovnu zaštitu svjedocima. Značaj svjedoka u postupku je višestruk, a njihov položaj nedovoljno zaštićen. Naime svjedoke se sili na davanje iskaza pod prijetnjom novčanih kazni i kazne zatvora do trideset dana s jedne strane, dok im se s druge strane daju određeni privilegiji uskrate iskaza, kao i mogućnost posebnog «anonimiziranog» ispitivanja ako bi svojim iskazima ugrozili sebe ili svoje bližnje, na način da ih izlože kaznenom progonu, materijalnoj šteti, sramoti, a i životnoj opasnosti, ali im se ne osigurava adekvatna zaštita prije i poslije kaznenog postupka .

U stručnoj ali i općoj javnosti uočen je nedostatak jednog cjelovitog i sustavno izrađenog pravnog akta koji će u potpunosti riješiti pitanje zaštite sudionika kaznenog postupka, naročito svjedoka. Taj problem se javlja posebice na području suzbijanja organiziranog kriminaliteta ali i drugih teških kaznenih djela. Navedeni problem uočen je i u drugim državama koje su ga riješile ili dopunama kazneno postupovnih zakona ili donošenjem posebnih zakona o zaštiti sudionika kaznenog postupka.

Utom smislu pri izradi Zakona o zaštiti svjedoka uzeta je u obzir Rezolucija o zaštiti svjedoka u borbi protiv međunarodnog organiziranog kriminala od 23. studenog 1995. godine.

Kod nas je određena zaštita sudionika kaznenog postupka (izvan kaznenog postupka) moguća temeljem članka 3. i čl. 69. Zakona o policiji, ali ni Zakon o policiji, a ni Zakon o kaznenom postupku ne daju odgovore na sva pitanja vezana uz zaštitu svjedoka kao najvažnijeg izvora saznanja o činjenicama važnim za kazneni postupak. Zakon o zaštiti svjedoka ima za cilj omogućiti trajnu zaštitu osoba koje kao svjedoci sudjeluju u kaznenom postupku i svojim iskazima omogućavaju kažnjavanje počinitelja teških kaznenih djela.

Primjena ovog Zakona dugoročno treba omogućiti efikasniji progon počinitelja kaznenih djela, naročito organiziranog ali i drugih kaznenih djela gdje postoji opasnost zastrašivanja svjedoka i onemogućavanja vođenja kaznenih postupaka kroz institute zaštite ugroženih svjedoka sve dok traje opasnost, ugroza.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovog Zakona potrebno je osigurati sredstva za tri područja:

1. ustroj i obrazovanje posebnog ustrojstvenog djela Ministarstva unutarnjih poslova koji će provoditi radnje vezane uz Program zaštite svjedoka
2. obrazovanje državnih odvjetnika i sudaca
3. posebna sredstva za provođenje programa u prvoj godini.

Navedena sredstva teško je u potpunosti i cjelovito odrediti, ali na osnovu prikupljenih podataka za :

1. Ustroj i obrazovanje Jedinice za zaštitu potrebno je izdvojiti najmanje 3000000, 00 kuna
2. obrazovanje državnih odvjetnika i sudaca – 150000,00 kuna
3. za troškove provedbe programa zaštite u prvoj godini 7500000,00 kuna.

Ukupno potrebna sredstva koja je potrebno osigurati za provedu Zakona o zaštiti svjedoka iznosi: 10650000,00 kuna.

IV. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Kako donošenje Zakona treba omogućiti efikasniji progon počinitelja kaznenih djela, posebice suzbijanja organiziranog kriminala ali i drugih kaznenih djela gdje postoji opasnost zastrašivanja svjedoka i onemogućavanja vođenja kaznenih postupaka, u smislu odredbe članka 159. stavka 1. Poslovnika Hrvatskog sabora predlaže se donošenje Zakona po hitnom postupku.

U okviru Europske unije poseban naglasak stavlja se na stvaranje područja slobode, sigurnosti i pravde, stoga zaštita svjedoka ima vrlo važno značenje u kontekstu suradnje u kaznenim stvarima, posebice suradnje u suzbijanju organiziranog kriminala gdje postoji opasnost zastrašivanja svjedoka.

V. TEKST KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM

Prilaže se Konačni prijedlog Zakona o zaštiti svjedoka s obrazloženjem

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O ZAŠTITI SVJEDOKA

1. Uvodni dio

Članak 1.

Ovim Zakonom uređuju se uvjeti i postupci za pružanje zaštite i pomoći ugroženim i njima bliskim osobama, koje su izložene ozbiljnijoj opasnosti po život, zdravlje, tjelesnu nepovredivost, slobodu ili imovinu većeg opsega zbog iskazivanja u kaznenim postupcima za kaznena djela predviđena u ovom Zakonu.

Za uključenje u Program zaštite potreban je pristanak ugrožene osobe.

Primjena mjera iz ovog Zakona u odnosu na maloljetne ugrožene osobe ne može se poduzeti bez pristanka roditelja ili skrbnika. U odnosu na osobe djelomice ili potpuno lišene poslovne sposobnosti odobrenje daje osoba ovlaštena za zastupanje ugrožene osobe po zakonu ili skrbnik.

Članak 2.

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom Zakonu imaju slijedeće značenje;

1. Ugrožena osoba je svjedok ili druga osoba čije je uključenje u Program zaštite opravdano zbog vjerojatnosti ugrožavanja života, zdravlja, tjelesne nepovredivosti, slobode ili imovine većeg opsega, poradi važnosti njihovih saznanja za kazneni postupak.

2. Bliska osoba je član zajedničkog kućanstva ugrožene osobe, kao i druga osoba koju ona označi i zahtijeva njezino uključivanje u Program zaštite.

3. Uključena osoba je osoba s kojom je zaključen ugovor o uključenju u Program zaštite.

4. Jedinica za zaštitu je posebna organizacijska cjelina u sastavu Ravnateljstva policije Ministarstva unutarnjih poslova zadužena za provođenje Programa zaštite.

5. Program zaštite su mjere i radnje koje provodi i organizira Jedinica za zaštitu i nadležno tijelo za zatvorski sustav ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa temeljem ovog Zakona, radi zaštite uključenih osoba.

6. Povjerenstvo je tijelo propisano ovim Zakonom, koje je ovlašteno za donošenje odluke o uključivanju i prekidu provedbe Programa zaštite, te drugih poslova određenih ovim Zakonom.

Članak 3.

Ovaj Zakon primjenjuje se ako bi dokazivanje kaznenog djela bilo povezano s nesrazmjernim teškoćama ili se ne bi moglo provesti na drugi način bez iskaza

ugrožene osobe kao svjedoka koji uslijed moguće ugroženosti neće slobodno iskazivati u kaznenom postupku za kaznena djela:

1. protiv Republike Hrvatske,
2. vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom ,
3. organiziranog kriminaliteta;
4. za koja se prema zakonu može izreći kazna zatvora od 5 godina ili teža kazna.

2. Povjerenstvo

Članak 4.

Povjerenstvo ima pet članova.

Sastav povjerenstva čine predstavnik Vrhovnog suda Republike Hrvatske iz redova sudaca; predstavnik Državnog odvjetništva Republike Hrvatske iz redova zamjenika Glavnog državnog odvjetnika; predstavnik uprave za zatvorski sustav ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa, predstavnik Ministarstva unutarnjih poslova – Ravnateljstva policije, te rukovoditelj Jedinice za zaštitu.

Članovi povjerenstva imaju zamjenike.

Članove povjerenstva, i njihove zamjenike imenuje i razrješava čelnik tijela iz koje je predstavnik, odnosno zamjenik predstavnika član Povjerenstva. Rukovoditelj Jedinice za zaštitu je član povjerenstva po funkciji, a njegovog zamjenika na prijedlog rukovoditelja Jedinice za zaštitu imenuje ministar unutarnjih poslova.

Članak 5.

Članovi povjerenstva, osim rukovoditelja Jedinice za zaštitu i njihovi zamjenici imenuju se na vrijeme od pet godina i mogu biti ponovno imenovani.

Iznimno nakon prvog izbora, protekom roka od tri godine, izvršiti će se ponovno imenovanje članova povjerenstva i njihovih zamjenika iz redova sudaca Vrhovnog suda i Državnog odvjetništva.

Članak 6.

Članstvo u Povjerenstvu prestaje:

1. prestankom rada u tijelu iz kojeg je imenovan član ili zamjenik člana.
2. iz opravdanih razloga na traženje samog člana ili zamjenika člana.
3. zbog kršenja odredbi o radu Povjerenstva.

Odluku o prestanku članstva u Povjerenstvu donosi čelnik tijela koji je imenovao člana ili zamjenika po službenoj dužnosti iz razloga navedenih u stavku 1. točka 1. ovog članka; na prijedlog člana ili zamjenika člana Povjerenstva iz razloga

navedenog u stavku 1. točka 2. ovog članka; te na prijedlog Povjerenstva iz razloga navedenih u stavku 1. točka 3. ovog članka.

Članak 7.

Radom povjerenstva rukovodi predsjednik. Predsjednik povjerenstva je predstavnik Vrhovnog suda Republike Hrvatske iz redova sudaca, u slučaju njegove spriječenosti mijenja ga njegov zamjenik.

Rad povjerenstva je tajan.

Povjerenstvo donosi poslovnik o svojem radu.

Članak 8.

Povjerenstvo odlučuje na sjednici.

Povjerenstvo može donijeti odluku ako su na sjednici prisutna najmanje četiri člana ili njihovi zamjenici.

Za donošenje odluke o primjeni i prekidu mjera potrebna je suglasnost četiri člana Povjerenstva, a za ostale odluke većina glasova.

3. Jedinica za zaštitu

Članak 9.

Jedinica za zaštitu provodi i organizira Program zaštite, provodi i organizira hitne mjere, te obavlja sve druge poslove vezane uz zaštitu ugroženih osoba, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno. Jedinica za zaštitu odgovorna je za provedbu Programa zaštite.

Jedinica za zaštitu odlučuje o vrsti mjere koja će se provoditi, osim mjere promjene identiteta (članak 17. stavak 1. točka 4. ovog Zakona), a u odnosu na osobe lišene slobode u dogovoru s nadležnim tijelom za upravljanje sa zatvorskim sustavom pri ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa.

Tijela državne vlasti, državna tijela, jedinice područne (regionalne) i lokalne samouprave, te druge pravne osobe koje obavljaju javne ovlasti dužne su pružati pomoć Jedinici za zaštitu, te na traženje Jedinice za zaštitu bez posebnih naknada izvršiti nužne radnje iz svoje nadležnosti za potrebe provođenja mjera iz ovog Zakona.

Članak 10.

Kada se na drugi način ne mogu provesti mjere iz članka 17. stavka 1. točke 1. do 4. ovog Zakona u obavljanju poslova iz svog djelokruga Jedinica za zaštitu može prikriti stvarni identitet svojih zaposlenika, kao i prikriti vlasništvo nad stvarima kojima se služi u provođenju određene mjere.

4. Postupak i način uključivanja u Program zaštite

Članak 11.

Glavni državni odvjetnik može na prijedlog nadležnog državnog odvjetnika ili ugrožene osobe podnijeti zahtjev Povjerenstvu za uključivanje ugrožene osobe u Program zaštite, ako se na drugi način ne bi mogao osigurati slobodan iskaz svjedoka u kaznenom postupku.

Ako nakon proteka vremena trajanja Programa zaštite naznačenog u Ugovoru i dalje postoji potreba zaštite uključene osobe, Glavni državni odvjetnik podnijet će Povjerenstvu zahtjev za produženje trajanja Programa.

Članak 12.

Istovremeno s podnošenjem zahtjeva iz članka 11. stavak 1. ovog Zakona Glavni državni odvjetnik obavijestiti će Jedinicu za zaštitu, radi provođenja hitnih mjera.

Prije poduzimanja hitnih mjere rukovoditelj Jedinice za zaštitu pribaviti će pismenu suglasnost ugrožene osobe.

Rukovoditelj Jedinice za zaštitu će odmah o poduzetom izvijestiti predsjednika Povjerenstva i Glavnog državnog odvjetnika.

Članak 13.

Prijedlog nadležnog državnog odvjetnika Glavnom državnom odvjetniku mora sadržavati;

1. podatke o osobi za koju se predlaže uključivanje u Program zaštite,
2. opis kaznenog djela i procjenu postojećih dokaza,
3. sadržaj mogućeg iskaza s procjenom važnosti za postupak,
4. opis i procjenu opasnosti koja prijeti ugroženoj osobi.

Ako je ugrožena osoba dostavila izravno prijedlog za podnošenje zahtjeva Glavnom državnom odvjetniku, Glavni državni odvjetnik će prije donošenja odluke o zahtjevu za uključivanje u Program zaštite zatražiti od nadležnog državnog odvjetnika da mu dostavi podatke iz stavka 1. ovog članka.

Zahtjev za produženje trajanja Programa mora sadržavati podatke iz stavka 1. točke 4. ovog članka.

Članak 14.

Sudac u postupku prijedlog za uključivanje ugrožene osobe u Program zaštite dostavlja Glavnom državnom odvjetniku. Prije podnošenja zahtjeva Povjerenstvu Glavni državni odvjetnik pribaviti će podatke iz članka 13. stavak 1. ovog Zakona.

Članak 15.

Nakon primitka zahtjeva predsjednik Povjerenstva sazvat će odmah, a najkasnije u roku od tri dana, sjednicu vijeća.

Ako je u tijeku provođenje hitnih mjera, one mogu trajati do odluke Povjerenstva o zahtjevu.

Članak 16.

Povjerenstvo će nakon razmatranja prijedloga odlučiti o uključivanju osobe u Program zaštite i o svojoj odluci obavijestiti Glavnog državnog odvjetnika i Jedinicu za zaštitu.

Ako je prihvatilo zahtjev Povjerenstvo će ovlastiti Jedinicu za zaštitu za sklapanje Ugovora s ugroženom osobom.

5. Vrste mjera zaštite

Članak 17.

Mjere zaštite ugroženih osoba su:

1. tjelesna i tehnička zaštita
2. premještanje
3. mjere prikrivanja identiteta i vlasništva
4. promjena identiteta.

O vrsti mjera iz stavka 1. točke 1.,2.,3. ovoga članka odluku o primjeni donosi Jedinica za zaštitu, a o mjeri iz stavka 1. točki 4. ovoga članka odluku o primjeni donosi Povjerenstvo.

U postupku pružanja zaštite ugroženim osobama moguće je primijeniti jednu ili više mjera iz stavka 1. ovog članka.

Mjere iz stavka 1. ovoga članka organizira i provodi Jedinica za zaštitu samostalno, a za osobe lišene slobode u suradnju s Upravom za zatvorski sustav ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa.

Članak 18.

Tjelesna i tehnička zaštita iz članka 17. stavka 1. točke 1. ovog Zakona je neposredno pružanje zaštite u cilju sprječavanja ugrožavanja života, zdravlja, tjelesne nepovredivosti, slobode ili imovine ugrožene osobe.

Članak 19.

Premještanje ugrožene osobe iz članka 17. stavka 1. točke 2. ovog Zakona je privremeno ili trajno preseljenje sa mjesta prebivališta ili boravišta ugrožene osobe na drugu lokaciju koju odredi Jedinica za zaštitu. Premještanje je moguće na teritoriju Republike Hrvatske ili izvan teritorije Republike Hrvatske sukladno međunarodnim ugovorima.

Mjera premještanja u odnosu na ugrožene osobe – pritvorenike ili zatvorenike primjenjuje se u okviru zatvorskog sustava Republike Hrvatske.

Članak 20.

Mjera prikrivanja identiteta obuhvaća izradu i uporabu osobnih isprava u kojima su privremeno promijenjeni osobni podaci, kao i izradu i uporabu isprava o vlasništvu ugrožene osobe.

Mjere prikrivanja identiteta i vlasništva nemaju za posljedicu stvarnu izmjenu osobnih podataka i podataka o vlasništvu u odgovarajućim evidencijama.

Članak 21.

Promjena identiteta iz članka 17. stavka 1. točke 4. ovog Zakona je izmjena dijela ili svih osobnih podataka osobe uključene u Program.

Dobivanje novog identiteta nema utjecaja na statusna i druga prava i obaveze osobe uključene u Program.

Nakon promjene identiteta pristup izvornom identitetu odobrava i nadzire Jedinica za zaštitu.

U slučajevima iz članka 20. i 21. ovog Zakona, originalne isprave osobe uključene u Program pohranjuju se u Jedinici za zaštitu.

Članak 22.

Svi kontakti uključene osobe koji se odnose na njegova statusna i druga prava i obveze obavlja se posredstvom Jedinice za zaštitu.

Članak 23.

Mjere iz članka 17. stavka 1. točka 1., 2. i 3. mogu se primjenjivati kao hitne mjere u smislu članka 12. stavka 2. ovog Zakona.

6. Primjena mjere prikrivanja i promjene identiteta

Članak 24.

Bez prethodne suglasnosti Jedinice za zaštitu, ugrožena osoba ne može se koristiti ispravama iz članka 20. stavka 1. ovog Zakona, prilikom sklapanja pravnih poslova koji mogu imati utjecaja na treće osobe.

U slučajevima kada Jedinica za zaštitu nije suglasna sa sklapanjem pravnih poslova iz stavka 1. ovog članka, ugrožena osoba može imenovati uz suglasnost Jedinice za zaštitu punomoćnika, koji će u njezino stvarno ime zaključiti te poslove.

Članak 25.

Ako se sigurnost ugrožene osobe ne može osigurati provedbom mjera iz članka 17. stavka 1. točke 1. do 3. ovog Zakona, iznimno se uz odobrenje Povjerenstva može primijeniti mjera promjene identiteta.

Promjena identiteta može se odnositi na sve osobne podatke ugrožene osobe. Osobni podaci uneseni u nove isprave o identitetu ne smiju biti istovjetni podacima druge osobe.

Istekom ove mjere uključena osoba će se izjasniti o pitanju zadržavanja novog identiteta.

Uključena osoba ne može dobiti svoj izvorni identitet ako je promjena identiteta značajno utjecala na status druge osobe (zaključenje braka, očinstvo ili materinstvo i dr.).

Članak 26.

Ako je odobrena mjera promjene identiteta, Jedinica za zaštitu će pozvati ugroženu osobu da izvrši svoje dospelje obveze prema trećim osobama.

Ako uključena osoba ne ispuni svoje obveze navedene u stavku 1. ovog članka mjere promjene identiteta neće se primijeniti dok se ne ispune te obveze.

Na zahtjev Jedinice za zaštitu i na temelju podataka koje ona da, nadležna tijela izdat će nove potrebne isprave o identitetu za ugroženu osobu najkasnije u roku od 15 dana.

Istovremeno će tijela nadležna za izdavanje osobnih isprava i vođenje drugih evidencija unijeti u evidencije napomenu da se o svim daljnjim upitima u svezi sa izvornim identitetom mora izvijestiti Jedinica za zaštitu.

Jedinica za zaštitu će voditi evidencije o svim preuzetim i pohranjenim ispravama o izvornom identitetu uključene osobe.

Članak 27.

Ako tijela nadležna za izdavanje isprava i vođenje drugih evidencija utvrde da bi izmjena podataka u evidencijama bila protivna zaštiti javnog interesa, obavijestit će o tome Jedinicu za zaštitu koja će proslijediti te podatke Povjerenstvu.

Članak 28.

U cilju ispunjenja svojih prava i obveza koje nisu prestale nakon promjene identiteta uključena osoba može imenovati punomoćnika koji će ju zastupati.

Ako nakon promjene identiteta Jedinica za zaštitu dobije saznanja o obvezi koja je nastala ranije, dok je uključena osoba još imala svoj izvorni identitet i za koju obvezu nije znala, Jedinica za zaštitu će pozvati uključenu osobu da, njezinim posredstvom, ispuni svoju obvezu. Ako uključena osoba ne može ili ne želi ispuniti svoje obveze Jedinica za zaštitu će zatražiti od Povjerenstva da odluči o prekidu provođenja mjere.

Članak 29.

U slučaju progona za kazneno djelo koje je uključena osoba počinila prije promjene identiteta, na poziv suda, Jedinica za zaštitu će osigurati njezin pristup.

U slučaju progona za kazneno djelo koje je uključena osoba počinila poslije promjene identiteta, Jedinica za zaštitu će obavijestiti Glavnog državnog odvjetnika i Povjerenstvo.

Uključena osoba sudjeluje sa svojim izvornim identitetom u kaznenom postupku za kaznena djela počinjena prije njezinog uključivanja u Program.

Kada se uključenu osobu poziva kao svjedoka u kaznenim postupcima za kaznena djela počinjena prije uključivanja u Program, pozivi će mu biti uručeni posredstvom Jedinice za zaštitu, koja će uključenoj osobi osigurati dolazak pred sud.

Članak 30.

Uz dozvolu Jedinice za zaštitu, i u skladu sa uputama o sigurnosti, uključena osoba može sudjelovati sa svojim izvornim osobnim podacima u službenom postupku u kojem je upotreba izvornih osobnih podataka neizbježna.

Članak 31.

Jedinica za zaštitu će uz suglasnost uključene osobe predložiti Povjerenstvu prekid mjere promjene identiteta uključene osobe ako utvrdi da se sigurnost te osobe može osigurati provedbom bilo koje druge mjere opisane u članku 17. stavku 1. točka 1. do 3. ovog Zakona, osim u slučaju opisanom u članku 25. stavku 4. ovog Zakona.

Članak 32.

Na zahtjev Jedinice za zaštitu, upravna tijela i pravne osobe koje vode evidencije građanskih stanja, podatke i upisnike o osobnim podacima, statusnim i drugim pravima građana, te druge evidencije na osnovu kojih se mogu utvrditi podaci o identitetu i prebivalištu neke osobe uskratiti će davanje tih podataka bilo kojem tijelu ili osobi. U slučaju traženja ovih podataka nadležno tijelo ili pravna osoba će o tome bez odgode obavijestiti Jedinicu za zaštitu.

Podaci iz stavka 1. ovog članka mogu se dati samo na osnovu prethodnog odobrenja Jedinice za zaštitu.

Članak 33.

Izrada i uporaba isprava koje se koriste u skladu s ovim Zakonom, a u cilju ostvarenja mjera prikrivanja i promjene identiteta ne predstavlja kazneno djelo.

7. Pružanje pomoći osobi uključenoj u program

Članak 34.

Jedinica za zaštitu će uključenoj osobi osigurati potrebnu psihološku, socijalnu i pravnu pomoć.

Jedinica za zaštitu će ekonomskom i socijalnom potporom pomagati toj osobi do trenutka njezinog osamostaljenja.

Ekonomska i socijalna potpora koja se daje ugroženoj osobi ne smije biti veća od iznosa koji je dovoljan da se pokriju životni troškovi i uključenje u novu životnu okolinu.

8. Uključivanje u program i Ugovor

Članak 35.

Tijekom provođenja hitnih mjera, Jedinica za zaštitu zatražiti će od ugrožene osobe popunjavanje upitnika o osobnim podacima, o imovinskim prilikama, obvezama, krugu bliskih osoba kao i drugim podacima, te podvrgavanje liječničkim pregledima.

Članak 36.

Na temelju dobivenih podataka Jedinica za zaštitu daje preporuku za uključivanje ugrožene osobe u Program zaštitu, te prijedlog za uključenje u Program

zaštite bliske osobe, kao i mišljenje o vrsti mjera koje će se primijeniti, o čemu upoznaje Povjerenstvo.

Članak 37.

Na temelju ovlaštenja iz članka 16. stavka 2. ovog Zakona, rukovoditelj Jedinice za zaštitu sklopiti će Ugovor s ugroženom osobom i njoj bliskom osobom o provedbi Programa zaštite.

Program zaštite započinje po zaključenju Ugovora.

Članak 38.

Ugovor se sklapa u jednom primjerku, koji se pohranjuje u Jedinici za zaštitu, te je za vrijeme trajanja Programa zaštite dostupan jedino Povjerenstvu.

Ugovor mora sadržavati;

1. Ugovorne strane,
2. Izjava ugrožene osobe o dobrovoljnom uključenju u Program zaštite, izjavu da su podaci navedeni u upitniku istiniti te da u slučaju neistinitosti navedenih podataka Ugovor može biti raskinut,
3. Obveze ugrožene osobe;
 - da će dati potpuni iskaz u točno određenom postupku ili postupcima u bitnome sukladan sadržaju izjave koja je poslužila kao osnova za uključenje u Program (članak 13. stavak 1. točka 3. ovog Zakona),
 - da će se pridržavati uputa Jedinice za zaštitu koje su pretpostavka za uspješno ostvarivanje sigurnosti i zaštitu ugrožene osobe,
 - da u cilju zaštite pristaje da se bez posebne odluke suda, provodi nadzor i tehničko snimanje sredstava za komuniciranje na daljinu, na nadzor i tehničko snimanje prostorija u kojima boravi, te na tajno praćenje i snimanje,
 - da je po uključenju dužan postići financijsku samostalnost do isteka ugovora,
 - da će neodgodivo izvijestiti Jedinicu za zaštitu o svim promjenama okolnosti koje su od utjecaja na ostvarenje cilja programa zaštite,
4. Obveze prema uključenoj osobi:
 - da će provoditi ugovorene mjere zaštite samo uz nužna ograničenja njegove osobne slobode i prava,
 - da će joj pružati potrebnu psihološku, socijalnu i pravnu pomoć tijekom Programa zaštite,
 - vrijeme trajanja i opseg nužne ekonomske pomoći.
5. Vrijeme trajanja provedbe Programa, kao i razloge za raskid Ugovora,
6. Klauzula da je Ugovor sačinjen u jednom primjerku, da se čuva kod Jedinice za zaštitu, da ugovorne obveze proistekle iz Ugovora ne podliježu

građanskom ili nekom drugom sudskom sporu, izjava ugrožene osobe da razumije sadržaj Ugovora, te da je upoznata s međusobnim pravima i obvezama.

7. Datum i potpis stranaka.

Članak 39.

Ugovor u ime maloljetnih i poslovno nesposobnih ugroženih osoba zaključuje roditelj, osoba ovlaštena po zakonu ili skrbnik.

9. Prestanak i prekid Programa zaštite

Članak 40.

Program zaštite uključene osobe prestaje:

1. istekom Ugovora
2. smrću uključene osobe
3. ako se uključena osoba, njezin skrbnik ili njezin zakonski zastupnik odrekne zaštite;
4. ako Povjerenstvo donese odluku o prekidu Programa zaštite.

Članak 41.

Na prijedlog Glavnog državnog odvjetnika ili Jedinice za zaštitu Povjerenstvo može donijeti odluku o prekidu Programa zaštite uključene osobe;

1. ako više ne postoje uvjeti koji su opravdavali zaštitu,
2. ako uključena osoba ne ispunjuje ugovorne obveze vezane uz kazneni postupak, ako tijekom razdoblja zaštite bude pokrenut kazneni postupak protiv uključene osobe radi počinjenja kaznenog djela,
3. ako uključena osoba bez razloga odstupa od pravila ponašanja navedenih u Ugovoru ili dobivenih uputa Jedinice za zaštitu ili prekrši obvezu obavijestiti Jedinicu za zaštitu i tako ozbiljno ugrozi ili onemogućiti zaštitu,
4. ako uključena osoba bez opravdanog razloga odbije mogućnost zaposlenja koju joj osigurava Jedinica za zaštitu ili bez razloga odbije nastaviti drugu aktivnost za stjecanje dohotka,
5. ako strana država zahtjeva prestanak zaštite uključene osobe koja je premještena na njen teritorij,
6. uključena osoba da neistinuje podatke iz članka 35. ovog Zakona.

10. Međunarodna suradnja

Članak 42.

Međunarodna suradnja ostvaruje se na temelju preuzetih prava i obveza iz međunarodnih ugovora koje je potvrdila Republika Hrvatska.

Međunarodnim ugovorima može se predvidjeti premještaj ugrožene osobe izvan teritorija Republike Hrvatske ili prihvrat na teritorij Republike Hrvatske.

11. Evidencije i zaštita podataka

Članak 43.

Jedinica za zaštitu u provedbi Programa zaštite vodi slijedeće evidencije;

1. o osobnim podacima osobe koja je ušla u Program, njezinom prebivalištu i informacijama koje se odnose na promjenu identiteta kao i o svim podacima koji su nastali tijekom provedbe ovog Zakona
2. o podacima sadržanim u upitniku,
3. o zaključenim ugovorima.
4. o ugroženim osobama uključenim u Program na temelju međunarodnih ugovora.

Članak 44.

Svi podaci o radu Povjerenstva, podaci iz evidencija, kao i drugi podaci koji nastanu u vezi provedbe ovog Zakona predstavljaju službenu tajnu, i označeni su oznakom stupnja tajnosti "Vrlo tajno".

Odluku o prestanku trajanja tajnosti donosi Povjerenstvo sukladno članku 8. stavku 2. ovog Zakona.

Podaci iz članka 43. a koji se odnose na uključene osobe kojima je promijenjen identitet čuvaju se trajno u evidencijama Jedinice za zaštitu.

12. Financiranje

Članak 45.

Sredstva za provedbu ovog Zakona osiguravaju se u Državnom proračunu Republike Hrvatske

Ministar unutarnjih poslova donijeti će provedbene propise o načinu korištenja sredstava iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 46.

Članovima povjerenstva i njihovim zamjenicima za njihov rad u Povjerenstvu pripada posebna naknada koju utvrđuje Uredbom Vlada Republike Hrvatske.

13. Prijelazne i završne odredbe

Članak 47.

Ministar unutarnjih poslova će u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona donijeti Odluku o osnivanju Jedinice za zaštitu i imenovati rukovoditelja Jedinice za zaštitu, te izvršiti potrebne izmjene propisa o unutarnjem redu.

Ministar unutarnjih poslova donijet će u roku od 45 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona podzakonske propise o načinu provedbe Programa zaštite i podzakonske propise o načinu korištenja sredstava iz članka 45. ovoga Zakona.

Članak 48.

Ministar nadležan za poslove pravosuđa donijet će u roku od 45 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona podzakonske propise o načinu provedbe programa zaštite unutar zatvorskog sustava.

Članak 49.

Nadležna ministarstva dužna su u roku od 45. dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona donijeti provedbene propise u vezi članka 26. stavak 3. i 4. ovog Zakona.

Članak 50.

Povjerenstvo se mora konstituirati u roku od 45 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona, te u daljnjem roku od 30 dana donijeti Poslovnik o svome radu.

Članak 51.

Ovaj Zakon stupa na snagu 01. siječnja 2004. godine.

OBRAZLOŽENJE UZ POJEDINE ODREDBE

Uz članak 1.

U stavku 1. ovog članka uređuju se uvjeti i postupci za pružanje zaštite i pomoći ugroženim osobama zbog svjedočenja u kaznenom postupku, a koje ih je izložilo ozbiljnoj opasnosti po život, zdravlje, tjelesnu nepovredivost, slobodu ili imovinu većeg opsega.

U stavku 2. kao temeljno načelo za sudjelovanje u Programu zaštite svjedoka određuje se načelo dobrovoljnosti ugrožene osobe. Temeljem važećih pravnih propisa odluke o uključenju maloljetnih kao i osoba djelomice odnosno potpuno lišenih poslovne sposobnosti donosi roditelj, staratelj odnosno osoba koja je ovlaštena na zastupanje takve osobe.

Uz članak 2.

U ovom članku definiraju se temeljni pojmovi i to: Ugrožena osoba, Bliska osoba, Uključena osoba, Jedinica za zaštitu, Program zaštite i Povjerenstvo. Osnovni cilj ovoga članka je pojašnjenje temeljnih subjekata cjelokupnog Programa. Program provodi Jedinica za zaštitu koja će se organizirati u Ministarstvu unutarnjih poslova, Ravnateljstvu policije, te će sa Povjerenstvom brinuti o provođenju mjera. Povjerenstvo je neovisno tijelo koje će donositi odluke o uključivanju i prekidu provedbe Programa, te provoditi «nadzor» nad cjelokupnim Programom.

Pojmovi kojima se označava i osobe koje se uključuju u Program su ugrožena osoba i uključena osoba. Ugrožena osoba je svjedok ali i svaka druga osoba za koju se može opravdano pretpostaviti da zbog vlastite ugroženosti ili ugroženosti njoj bliske osobe neće slobodno iskazivati u kaznenom postupku, te je potrebno njezino uključenje u Program zbog važnosti njezinih saznanja. Razlikovanje svjedoka i druge osobe učinjeno je zbog toga što neka osoba postaje svjedokom tek kada je kao takovu pozove sud odnosno nakon započinjenja kaznenog postupka. Prema koncepciji kaznenog postupka prikupljanje obavijesti započinje tijekom izvida (oni nisu dio kaznenog postupka) i već tada se može javiti i u pravilu se javlja potreba zaštite takvih osoba. Te osobe pokrivene su pojmom «druga osoba».

Bliska osoba je ona osoba zbog koje također svjedok ili druga osoba neće slobodno iskazivati a ona može biti član kućanstva, ali i neka druga osoba koja je bliska «ugroženoj osobi».

Ugrožena osoba i bliska osoba postaju uključene osobe nakon sklapanja Ugovora o zaštiti.

Uz članak 3.

U članku 3. određuju se područje primjene zakona samo za kaznena djela navedena u ovom zakonu te uvjeti koji moraju postojati na strani svjedoka da bi se on uključio u Program zaštite.

Osnovni uvjeti su: 1. postojanje kaznenog djela određenog u ovom članku., 2. ugrožavanje sigurnosti svjedoka i 3. njegov iskaz je od posebne važnosti za kazneni postupak jer bi dokazivanje bez njegova svjedočkog iskaza bilo povezano sa znatnim teškoćama.

Uz članak 4.

Ovim člankom određuje se Povjerenstvo kao posebno tijelo koje ima zadaću odlučivati o uključivanju osoba u Program zaštite svjedoka.

Sastav Povjerenstva koji je određen ovim člankom objedinjuje sva tijela države koja sudjeluju u kaznenom progonu i na taj način želi ostvariti objektivnost, kontinuiranost i uspješnost provođenja samog Programa. U sastavu Povjerenstva su predstavnik Vrhovnog suda Republike Hrvatske iz redova sudaca, predstavnik Državnog odvjetništva Republike Hrvatske iz redova zamjenika Glavnog državnog odvjetnika, predstavnik Ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa iz uprave za zatvorski sustav, predstavnik Ministarstva unutarnjih poslova – Ravnateljstva policije, te rukovoditelj Jedinice za zaštitu. Članovi povjerenstva imaju zamjenike.

Članove povjerenstva i njihove zamjenike imenuje i razrješava čelnik tijela iz kojeg dolaze osim rukovoditelja Jedinice za zaštitu koji je član Povjerenstva po svojoj funkciji.

Uz članak 5.

Za članove Povjerenstva, osim rukovoditelja Jedinice za zaštitu određuje se vrijeme na koje se biraju u Povjerenstvo, te mogućnost provjere njihova rada kroz ponovni izbor nakon proteka roka od tri godine.

Uz članak 6.

Navedenim člankom određeni su razlozi zbog kojih imenovani član Povjerenstva može odstupiti odnosno biti zamijenjen drugim predstavnikom tijela iz kojeg dolazi, odnosno u kojem je redovno zaposlen. Razlozi za prestanak članstva su: prestanak rada u tijelu iz kojeg je imenovan član ili zamjenik člana, traženje samog člana ili zamjenika člana i kršenje odredbi o radu Povjerenstva.

Stavkom 2. navedenog članka određuju se osobe ovlaštene za podnošenje zahtjeva za razrješanje kao i osobe ovlaštene na donošenje odluke o prestanku članstva u Povjerenstvu.

Uz članak 7.

Rukovođenje radom Povjerenstva povjerava se predstavniku Vrhovnog suda RH, kao najvišeg i najuglednijeg sudbenog tijela u kaznenim postupcima. To uz zakonitost u radu i postupanju povjerenstva ima za cilj i prihvaćanje odluka povjerenstva te stvaranje klime povjerenja i ispravnosti donošenja odluka, posebice stoga što je rad Povjerenstva tajan. Sastancima povjerenstva ne pristustvuje nitko osim članova povjerenstva. Sve što se na sastancima dogovori predstavlja službenu tajnu. O svom radu Povjerenstvo donosi Poslovnik o radu u rokovima određenim ovim Zakonom.

Uz članak 8.

Povjerenstvo odluke donosi na sjednici, ako su prisutna najmanje četiri člana povjerenstva ili njihovi zamjenici. Za donošenje odluka o primjeni i prekidu mjera

zaštite potrebna je odluka četiri člana Povjerenstva. Ostale odluke donose se običnom većinom glasova.

Uz članak 9.

Stožerno tijelo za provođenje zaštite je Jedinica za zaštitu. Jedinica za zaštitu treba se osnovati u sastavu Ministarstva unutarnjih poslova, Ravnateljstvo policije. Njezina zadaće je organizirati i provoditi Program zaštite, organizirati i provoditi hitne mjere, te obavljati sve druge poslove vezane uz zaštitu ugroženih osoba, osim ako ovaj Zakon izričito ne propisuje drugačije.

Jedinica samostalno temeljem prikupljenih podataka odlučuje o vrsti mjere koja će se provoditi, osim mjere promjene identiteta koju ona provodi, realizira ali nakon odobrenja Povjerenstva. U odnosu na osobe lišene slobode o vrsti mjera koje će se provoditi odlučuje u dogovoru s nadležnim tijelom za upravljanje zatvorskim sustavom pri Ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa.

Uz članak 10.

Kao posebna ovlast Jedinici za zaštitu ovim se člankom omogućava poduzimanje radnji prikrivanja izvornog identiteta svojih zaposlenika kao i prikrivanje vlasništva nad stvarima ako se na drugi način ne mogu provesti mjere zaštite. Ovim se kao temeljno načelo za odlučivanje hoće li se primjeniti ove mjere određuje načelo razmjernosti, ove mjere se ne mogu primjenjivati ako se mjere zaštite mogu provesti bez prikrivanja identiteta i svojstva policijskog službenika.

Uz članak 11.

Prijedlog Povjerenstvu za uključivanje ugrožene osobe u Program zaštite podnosi Glavni državni odvjetnik. Državno odvjetništvo je organizirano po načelima hijerarhije, monokracije, supstitucije i devolucije. Stoga Glavni državni odvjetnik ima mogućnosti preispitati odluke nižih državnih odvjetnika, a posebice odluke o potrebi uključivanja neke osobe u Program zaštite. Ukoliko Glavni državni odvjetnik nakon preispitivanja prijedloga koje mu je uputio niži državni odvjetnik smatra da postoje razlozi za uključivanje takve osobe u Program zaštite to će predložiti Povjerenstvu. Time je određen unutarnji put za davanje prijedloga koji dolaze od strane državnog odvjetništva.

Zakon predviđa mogućnost da se u Ugovoru koji se sklapa između osobe koja ulazi u Program zaštite (ugroženog svjedoka) i Jedinice za zaštitu odredi rok u kojem će se ta zaštita uključenoj osobi i pružati. Ukoliko se iz bilo kojeg razloga i nakon proteka roka trajanja Programa naznačenog u Ugovoru i dalje javi potreba zaštite uključene osobe Glavni državni odvjetnik mora podnijeti Povjerenstvu zahtjev za produženje trajanja Programa zaštite.

Uz članak 12.

Istovremeno s podnošenjem zahtjeva za uključivanje ugrožene osobe u Program zaštite Glavni državni odvjetnik mora obavijestiti i Jedinicu za zaštitu koja poduzima hitne mjere zaštite. Hitne mjere zaštite su one mjere koje se poduzimaju do donošenja odluke Povjerenstva. Mjere zaštite poduzimaju se uz suglasnost

ugrožene osobe. Suglasnost mora biti dana u pisanom obliku. Rukovoditelj jedinice za zaštitu povratno o poduzetim mjerama obaviještava Glavnog državnog odvjetnika i predsjednika Povjerenstva.

Uz članak 13.

Članak 13. određuje što mora sadržavati prijedlog za uključivanje osobe u Program zaštite. Ti podaci dostavljaju se i Povjerenstvu koje donosi odluku o uključivanju osobe u Program zaštite i moraju biti dani u pisanom obliku. Podaci koji se traže su:

1. podaci o osobi za koju se predlaže uključivanje u Program zaštite,
2. opis kaznenog djela i procjena postojećih dokaza,
3. sadržaj mogućeg iskaza s procjenom važnosti za postupak,
4. opis i procjenu opasnosti koja prijete ugroženoj osobi.

Stavak 2. članka 13. uvažava mogućnost da se i osoba koja je ugrožena zbog svjedočenja u kaznenom postupku ili prije kaznenog postupka zbog saznanja kojima raspolaže odluči sama javiti Povjerenstvu ili Glavnom državnom odvjetniku. U takvim slučajevima Glavni državni odvjetnik mora pribaviti podatke iz stavka 1. članka 13. Ti podaci omogućavaju donošenje odluke o uključivanju osobe u Program zaštite ili ako se donese odluka da se takva osoba ne uključi u Program zaštite moguća je njezina zaštita temeljem odredbi Zakona o policiji.

Uz članak 14.

Kao predlagač zaštite može se pojaviti i sudac u postupku /istražni sudac, raspravni sudac/ kad provodeći radnje u konkretnom kaznenom postupku sazna za okolnosti koje upućuju na potrebu pružanja zaštite svjedoku. U takvim slučajevima on se sa konkretnim prijedlogom obraća Glavnom državnom odvjetniku, a ovaj dalje postupa u skladu sa svojim ovlastima.

Uz članak 15.

Nakon primitka zahtjeva za uključivanje ugrožene osobe u program zaštite predsjednik Povjerenstva mora odmah a najkasnije u roku od tri dana sazvati sjednicu vijeća radi donošenja odluke.

Kako Glavni državni odvjetnik sukladno članku 12. o podnošenju prijedloga obaviještava i Jedinicu za zaštitu koja poduzima hitne mjere zaštite, određuje se da te mjere mogu trajati do odluke Povjerenstva. Nakon odluke Povjerenstva ako je osoba uključena u Program zaštite one postaju trajne, redovite mjere zaštite a ako je odluka negativna prestaje se sa njihovim provođenjem, one se ukidaju.

Uz članak 16.

O donesenoj odluci Povjerenstvo obaviještava Glavnog državnog odvjetnika i Jedinicu za zaštitu, ako je prihvaćen prijedlog i donesena odluka o uključanju ovlašćuje Jedinicu za zaštitu na sklapanje Ugovora s ugroženom osobom.

Uz članak 17.

Ovim člankom određuju se mjere zaštite i to: fizička zaštita, premještanje, mjere prikrivanja identiteta i vlasništva, i promjena identiteta, te mogućnost njihove kumulacije u konkretnoj primjeni.

Sve mjere organizira i provodi Jedinica za zaštitu samostalno, a za osobe lišene slobode čini to u suradnju s Upravom za zatvorski sustav Ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa.

Uz članak 18.

Tjelesna i tehnička zaštita, se za potrebe ovog Zakona definira kao neposredno pružanje zaštite u cilju sprečavanja ugrožavanja života, zdravlja, tjelesne nepovredivosti, slobode ili imovine ugrožene osobe. Ona se provodi neposrednom tjelesnom, fizičkom zaštitom ili pomoću tehničkih sredstava.

Uz članak 19.

Premještanje ugrožene osobe, određuje se kao privremeno ili trajno preseljenje sa mjesta prebivališta ili boravišta ugrožene osobe na drugu lokaciju koju odredi Jedinica za zaštitu. Premještanje je moguće na teritoriju Republike Hrvatske ili izvan teritorije Republike Hrvatske sukladno međunarodnim ugovorima. Premještanje ugroženih osoba koje se nalaze u pritvoru ili na izdržavanju kazne zatvora moguće je samo unutar zatvorskog sustav Republike Hrvatske.

Uz članak 20.

U članku 20. stavak 1. određuju se mjere prikrivanja koje mogu biti mjere prikrivanja identiteta i mjere prikrivanja vlasništva. Obje mjere su privremenog karaktera i nemaju za posljedicu stvarnu izmjenu osobnih podataka o identitetu i podataka o vlasništvu. Kao mjera sigurnosti određuje se da se originalni dokumenti nalaze pohranjeni u Jedinici za zaštitu sukladno članku 21. stavku 4. ovog Zakona

Mjera prikrivanja identiteta obuhvaća izradu i uporabu osobnih isprava u kojima su privremeno promijenjeni osobni podaci, kao i izradu i uporabu isprava o vlasništvu ugrožene osobe.

Uz članak 21.

U članku 21. određuje se mogućnost potpune i trajne promjene identiteta osobe uključene u Program zaštite. Promjena identiteta može uključivati promjenu svih osobnih podataka osobe uključene u Program zaštite ili samo jedan njezin dio. Promjena identiteta nema utjecaja na statusna prava i obveze ugrožene osobe proizašle prije promjene identiteta. Jedinica za zaštitu uvijek raspolaže saznanjima gdje se nalazi osoba uključena u Program te sukladno tome može odobriti pristup izvornom identitetu. Ova mjera može se poduzeti samo uz prethodnu suglasnost Povjerenstva. Kao mjera sigurnosti određuje se da originalne isprave osobe uključene u Program moraju biti pohranjene u Jedinici za zaštitu. Istovremeno nije moguće da uključena osoba kod sebe drži isprave o svom novom i isprave o svom

starom identitetu. Kao primjer za ovakove situacije može se navesti nasljeđivanje gdje se osoba kojoj je promijenjen identitet mora u postupku javiti sa svojim izvornim identitetom.

Cjelokupna aktivnost odvija se pod sredstvom Jedinice za zaštitu zbog sigurnosnih razloga.

Uz članak 22.

Nakon promjene identiteta osobe uključene u Program zaštite mogu se javiti razni poslovi i obveze koje uključuje potrebu kontakta se uključenom osobom. Takvi kontakti odvijaju se posredstvom Jedinice za zaštitu koja osigurava nazočnost te osobe u određenom postupku.

Uz članak 23.

U članku 23. određuje se da se kao hitne mjere, mjere koje se poduzimaju do odluke Povjerenstva, mogu poduzimati mjere tjelesne zaštite, premještanje i prikrivanje identiteta i vlasništva nad stvarima.

Uz članak 24.

Mjera prikrivanja identiteta ima za posljedicu privremeno izdavanje isprava sa promijenjenim identitetom kao bi se osigurala što efikasnija zaštita osobe ali i uobičajeni način življenja. U svakodnevnom djelovanju uključena osoba može stupiti u kontakt sa drugim osobama i sklapati razne poslove. Za takvo djelovanje, sklapanje pravnih poslova uključenoj osobi je potrebno prethodno pribaviti suglasnost kao bi se onemogućile zloporabe ali i spriječilo otkrivanje činjenice da se osoba nalazi u Programu zaštite svjedoka. U slučajevima kada Jedinica za zaštitu ne da suglasnost za sklapanje pravnih poslova, osobe uključene u Program zaštite tada može uz suglasnost Jedinice za zaštitu imenovati punomoćnika koji će u njezino stvarno ime zaključiti te poslove. Cilj ove odredbe je omogućiti nastavak poslovne djelatnosti uključene osobe u Program zaštite, završetak poslova koji su započeti prije ulaska u Program ili završetak pravnih poslova koji su uvjet za trajnu promjenu identiteta.

Uz članak 25.

U ovom članku određuje se mogućnost promjene identiteta osobe kao iznimne mjere zaštite uključene osobe u Program, ako se sigurnost ne može postići na drugi način. Za provođenje ove mjere potrebna je suglasnost Povjerenstva. U članku 1. utvrđeno je da je uključivanje neke osobe u Program zaštite dobrovoljan, pa stoga proizlazi da je potrebna i suglasnost osobe koja je ili koja će se uključiti u Program zaštite. Nadalje se određuju pravila za promjenu identiteta, te mogućnost vraćanja izvornog identiteta nakon proteka određenog vremena i procjene stanja ugroženosti.

Uz članak 26.

Ovim člankom određuju se obveze osobe uključene u Program zaštite nakon što je odobrena mjera promjene identiteta, a prije promjene identiteta, kao i obveze Jedinice za zaštitu. Osoba uključena u Program zaštite prije promjene identiteta mora

izvršiti sve svoje dospjele obveze prema trećim osobama, te pohraniti originalne isprave u arhivu Jedinice za zaštitu. Jedinica za zaštitu mora provesti mjeru promjene identiteta i provjeriti da li je uključena osoba podmirila sve svoje obveze. U slučaju da obveze nisu podmirene Jedinica za zaštitu ovlaštena je odgoditi primjenu te mjere dok se ne steknu uvjeti za njezinu primjenu.

Uz članak 27.

Ako tijela nadležna za izdavanje isprava i vođenje drugih evidencija utvrde da bi izmjena podataka u evidencijama bila protivna zaštiti javnog interesa, obavijestit će o tome Jedinicu za zaštitu koja će proslijediti te podatke Povjerenstvu.

Uz članak 28.

U određenim praktičnim slučajevima i nakon uključanja osobe u Program zaštite i primjene mjere trajne promjene identiteta, mogu ostati određene obveze i prava koja se nisu mogla konzumirati prije uključanja u Program zaštite, u takvim slučajevima osoba uključena u Program zaštite može imenovati punomoćnika koji će ju zastupati.

Ako nakon promjene identiteta Jedinica za zaštitu dobije saznanja o obvezi koja je nastala ranije, dok je uključena osoba još imala svoj izvorni identitet i za koju uključena osoba nije znala, Jedinica za zaštitu će pozvati uključenu osobu da posredstvom nje ispuni svoju obvezu. Cilj ove odredbe je onemogućiti izbjegavanje obveza koje nastaju prije ulaska u Program zaštite te neispunjavanje takve obveze može predstavljati razlog za isključenje osobe iz Programa zaštite.

Uz članak 29.

Kad se protiv osobe uključene u Program zaštite svjedoka, a prema kojoj je primijenjena mjera promjene identiteta, vodi kazneni postupak pozivanje se obavlja putem Jedinice za zaštitu koja osigurava dolazak te osobe pred sud. Ta osoba se u kaznenom postupku pojavljuje pod svojim izvornim identitetom. Ove odredbe imaju za cilj omogućiti uspješno vođenje kaznenih postupaka ali i zaštitu osobe uključene u Program.

Uz članak 30.

Omogućava osobi promijenjenog identiteta sudjelovanje u nekim drugim postupcima sa svojim izvornim identitetom kad je to neophodno (primjerice; pitanje ostavine).

Uz članak 31.

Promjena identiteta osobe otvara niz pravnih i moralnih pitanja i zbog toga je i predviđena kao izuzetak u provođenju mjera zaštite ugroženih osoba. Ovim člankom omogućava se njezin opoziv ako se utvrdi da su se okolnosti temeljem kojih je mjera donesena promijenile tako da se efikasna zaštita može postići nekom blažom mjerom. Odluku o opozivu donosi Povjerenstvo na prijedlog Jedinice za zaštitu koja provodi zaštitu i uz suglasnost uključene osobe.

Uz članak 32.

Jedinica za zaštitu odgovorna je za provođenje i uspješnost funkcioniranja Programa zaštite. Ovim člankom daje joj se ovlaštenje prema drugim upravnim tijelima i pravnim osobama koje vode evidencije građanskih stanja, podatke i upisnike o osobnim podacima, statusnim i drugim pravima građana, te druge evidencije na osnovu kojih se mogu utvrditi podaci o identitetu i prebivalištu neke osobe, da im naredi uskratno davanje tih podataka bilo kojem tijelu ili osobi, te njihovu obvezu da u takvim slučajevima, traženja podataka, o tome bez odgode obavijeste Jedinicu za zaštitu.

Slijedeće ovlaštenje koje se daje Jedinici za zaštitu je mogućnost da nakon provjere odobri davanje traženih podataka.

Uz članak 33.

Ovim člankom se dekriminalizira izrada i uporaba isprava koje se koriste u skladu s ovim Zakonom, a u cilju ostvarenja mjera prikriivanja i promjene identiteta.

U stavku 3. ovog članka obvezuju se sva tijela državne vlasti, državna tijela, jedinice područne (regionalne) i lokalne samouprave, te druge pravne osobe koje obavljaju javne ovlasti da su obvezne pružati pomoć Jedinici za zaštitu, te na traženje Jedinice bez posebnih naknada izvršiti nužne radnje iz svoje nadležnosti za potrebe provođenja mjera zaštite predviđenih u ovom Zakonu.

Uz članak 34.

Ovim člankom određuju se obveze Jedinice za zaštitu prema osobi uključenoj u Program zaštite, na način da je Jedinica za zaštitu uključenoj osobi dužna osigurati potrebnu psihičku, socijalnu i pravnu pomoć te posebno ekonomsku i socijalnu potporu. Posebno se propisuje da ekonomska i socijalna potpora koja se daje ugroženoj osobi ne smije biti veća od iznosa koji je dovoljan da se pokriju životni troškovi i uključenje u novu životnu okolinu, te ne smije predstavljati osnov bogaćenja.

Uz članak 35.

Za donošenje odluke o uključivanje u Program Jedinica je obvezna učiniti određene provjere, u tu svrhu od ugrožene osobe – kandidata za ulazak u program ovlaštena je zatražiti popunjavanje upitnika o osobnim podacima, imovinskim prilikama, obvezama, krugu bliskih osoba kao o i drugim podacima prema obrascu koji je u prilogu ovog Zakona, te podvrgavanje liječničkim pregledima.

Uz članak 36.

Na temelju dobivenih podataka iz članka 35. te podataka koje je samostalno prikupila, Jedinica za zaštitu daje preporuku o podobnosti za uključivanje ugrožene osobe u zaštitu, te prijedlog za uključenje u Program zaštite bliske osobe, kao i svoje mišljenje o vrsti mjera koje će se primijeniti, o čemu upoznaje Povjerenstvo.

Navedena procjena te preporuke su u ovlasti Jedinice za zaštitu. Kako je ona odgovorna za provođenje programa mora imati mogućnost samostalnog procjenjivanja podobnosti kandidata te donošenja negativne odluke. Povjerenstvo bi nakon negativne preporuke Jedinice za zaštitu trebalo također donijeti negativnu odluku, jer nepodobni kandidati mogu diskreditirati cijeli Program.

Uz članak 37.

Nakon donošenja pozitivne odluke o uključivanju ugrožene osobe u Program zaštite rukovoditelj Jedinice za zaštitu sa ugroženim i njoj bliskim osobama sklapa Ugovor o ulasku u program. Program započinje u trenutku sklapanja Ugovora.

Uz članak 38.

Ovim člankom određuje se obvezni sadržaj ugovora, te posebno da se Ugovor sastavlja u jednom primjerku i nalazi se u arhivi Jedinice za zaštitu. Odredba o čuvanju ugovora u Jedinici za zaštitu ima za cilj izbjeći otkrivanje podataka o osobi koja se nalazi u programu i na taj način ugrožavanje njezine sigurnosti.

Uz članak 39.

Ugovor u ime na maloljetne i poslovno nesposobne ugrožene osobe može zaključiti roditelj odnosno osoba koja je na to ovlaštena po općim propisima.

Uz članak 40.

Ovim člankom određuju se okolnosti pod kojima prestaje Program zaštite. Te okolnosti su: ispunjenjem /istekom/ Ugovora, smrću uključene osobe, ako se uključena osoba, njezin staratelj ili njezin zakonski zastupnik odrekne zaštite, i ako Povjerenstvo donese odluku o prekidu Programa zaštite.

Uz članak 41.

Ovim člankom reguliraju se uvjeti za prekid Programa zaštite te se kao ovlaštenici na pokretanje postupka za prekid Programa zaštite određuju Glavni državni odvjetnik ili Jedinica za zaštitu, a kao donositelj odluke određuje se Povjerenstvo. Razlozi zbog kojih se može donijeti odluka o prekidu Programa zaštite uključene osobe su: ako više ne postoje uvjeti koji su opravdavali zaštitu, ako uključena osoba ne ispuni ugovorne obveze vezane uz kazneni postupak, ako tijekom razdoblja zaštite bude pokrenut kazneni postupak protiv uključene osobe radi počinjenja kaznenog djela, ako uključena osoba bez razloga odstupi od pravila ponašanja navedenih u ugovoru ili dobivenih uputa Jedinice za zaštitu ili prekrši obvezu obavijestiti Jedinicu za zaštitu i tako ozbiljno ugrozi ili onemogućiti zaštitu, ako uključena osoba odbije mogućnost zaposlenja koju joj osigura Jedinica za zaštitu ili bez razloga odbije nastaviti drugu aktivnost za stjecanje dohotka, ako strana država zahtjeva prestanak zaštite uključene osobe koja je premještena na njen teritorij i ako uključena osoba da neistinite podatke koji su imali utjecaja na njezino uključivanje u Program sukladno članku 35. ovog Zakona.

Uz članak 42.

Ostvarivanje međunarodne suradnje jedan je od temeljnih preduvjeta za uspješno provođenje Programa zaštite. Ovim člankom se određuju osnovni uvjeti za međunarodnu suradnju te pravni osnov za njezinu realizaciju. U okviru međunarodne suradnje koja se odvija po načelu reciprociteta uobičajeno se pruža pomoć na način da se osobe uključene u Program zaštite privremeno ili trajno premještaju na teritorij druge države.

Uz članak 43.

Jedinica za zaštitu u provedbi Programa zaštite ovlaštena je, ali i obvezna voditi evidencije koje će sadržavati podatke o osobnim podacima osobe koja je ušla u Program, njezinom prebivalištu i informacijama koje se odnose na promjenu identiteta kao i o svim podacima koji su nastali tijekom provedbe Zakona o zaštiti svjedoka, o podacima sadržanim u upitniku koji popunjava ugrožena osoba prije pristupa programu, o zaključenim ugovorima te o ugroženim osobama uključenim u Program zaštite na temelju međunarodnih ugovora. Posebno je potrebno istaknuti potrebu trajnog čuvanja podataka o uključenim osobama a kojima je promijenjen identitet jer u suprotnom bi se ugrozila sigurnost tih osoba a time i cijeli Program zaštite.

Uz članak 44.

Podaci o radu Povjerenstva, podaci iz evidencija kao i drugi podaci koji nastanu u vezi provedbe Zakona označavaju se kao službena tajna, sa najvišim stupnjem povjerljivosti "Vrlo tajno". Odluku o skidanju tajnosti donosi povjerenstvo sukladno članku 8. stavak 2. ovog Zakona.

Cilj ove odrede je spriječiti otkrivanje podataka temeljem kojih bi se mogao otkriti identitet osobe i na taj način spriječiti uspješno vođenje kaznenog postupka illi ugroziti sigurnost osobe uključene u program. Uz ove odredbe potrebno je i u Kaznenom zakonu izvršiti promjene iz kojih će biti potpuno jasno inkriminirano svako djelovanje sa ciljem otkrivanja identiteta zaštićenih osoba, otkrivanje identiteta zaštićenih osoba te posebno je potrebno kao kazneno djelo propisati sve oblike zastrašivanja usmjerenih prema svjedocima ili drugim sudionicima u kaznenom postupku sa ciljem sprječavanja davanja njihova iskaza.

Uz članak 45.

Za uspješno provođenje Programa zaštite potrebno je u proračunu RH izdvojiti određena sredstva i to kao posebnu stavku. Za osiguranje tih sredstava mogu se koristiti prihodi ostvareni naplatom novčanih kazni za kaznena djela i iz oduzete imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima. Sredstva moraju biti dostupna svakodnevno i njihovo korištenje je potrebno organizirati na način koji omogućava efikasno ostvarivanje Programa zaštite ali istovremeno onemogućava otkrivanje osobe koja se nalazi u programu zaštite. Sredstva izdvojena za Program zaštite ne obuhvaćaju plaće policijskih službenika koji će raditi u programu, niti eventualne naknade članovima Povjerenstva.

Ujedno se ovlašćuje ministra unutarnjih poslova da donese provedbeni propis o načinu korištenja sredstava osiguranih za provedbu ovog Zakona.

Uz članak 46.

Za rad članova povjerenstva i njihovih zamjenika predviđena je naknada koju treba odrediti Vlada RH.

Uz članak 47. do 50.

U ovim odredbama obvezuju se Ministar unutarnjih poslova na donošenje odluke o osnivanju Jedinice za zaštitu, imenovanje rukovoditelja Jedinice, načinu korištenja sredstava, te da izvrši potrebne izmjene propisa o unutarnjem redu koje to omogućuju. Također se obvezuje Ministar unutarnjih poslova na donošenje podzakonskih propisa kojima će propisati način provedbe Programa zaštite.

Ministar nadležan za poslove pravosuđa obvezuje se na donošenje podzakonskih propisa o načinu provedbe Programa zaštite unutar zatvorskog sustava.

Nadležna ministarstva dužna su u roku od 45. dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona donijeti provedbene propise u vezi članka 26. ovog Zakona.

Povjerenstvo se mora konstituirati u roku od 45 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona, te u daljnjem roku od 30 dana donijeti Poslovnik o svome radu.

Uz članak 51.

Određuje rok kada će Zakon stupiti na snagu.